

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду

Сенату Универзитета уметности у Београду

ИЗВЕШТАЈ

О ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

МАРИЈЕ ДУМНИЋ:

ИСТОРИЈСКИ АСПЕКТИ И САВРЕМЕНЕ ПРАКСЕ ИЗВОЂЕЊА СТАРОГРАДСКЕ МУЗИКЕ У БЕОГРАДУ

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације Марије Думнић *Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду* на састанку одржаном 2. септембра 2016. године предложила је и том приликом усвојила Извештај којим се позитивно оцењује дисертација Марије Думнић, истраживача-сарадника у Музиколошком институту САНУ. Извештај комисије садржи уводно образложење, биографске податке о кандидату, анализу докторске тезе, теме за дискусију и критички осврт на дисертацију, доприносе и завршну оцену дисертације.

УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

МАРИЈА ДУМНИЋ је пријавила тему докторске дисертације *Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду* 24. јуна 2013. године. На основу предлога Катедре за етномузикологију, Веће Факултета донело је одлуку од 5. јула 2013. године о именовању Комисије за оцену

испуњености услова за стицање доктората и научне заснованости теме докторске дисертације у саставу:

др МИРЈАНА ЗАКИЋ, доцент,

др СЕЛЕНА РАКОЧЕВИЋ, доцент, и

др ДАНКА ЛАЈИЋ - МИХАЈЛОВИЋ, научни сарадник Музиколошког института САНУ.

На седници Већа Факултета одржаној 11. децембра 2013. године усвојен је Извештај Комисије за оцену испуњености услова за стицање доктората и научне заснованости теме докторске дисертације и одобравању теме докторске дисертације **МАРИЈЕ ДУМНИЋ**.

Сенат Универзитета уметности у Београду на седници 30. јануара 2014. године донео је одлуку о **одобравању рада на реализацији докторске дисертације**. За ментора је именована др Мирјана Закић, доцент.

На основу предлога Катедре за еномузикологију, Веће Факултета на седници одржаној 5. јула 2016. године донело је одлуку о именовању Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације **МАРИЈЕ ДУМНИЋ**, у саставу:

др МИРЈАНА ЗАКИЋ, ванредни професор на ФМУ, ментор

др СЕЛЕНА РАКОЧЕВИЋ, ванредни професор на ФМУ,

др САЊА РАНКОВИЋ, доцент на ФМУ,

др ИВАНА МЕДИЋ, научни сарадник Музиколошког института САНУ у Београду,

др ЛОЗАНКА ПЕЈЧЕВА, професор на Институту за етнологију и фолклористику при Бугарској академији за науку у Софији.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Марија Думнић (Београд, 11.08.1985) стекла је основна образовања у Основној школи „Младост” и у Нижој музичкој школи „Станислав Бинички” (клавирски одсек) у Београду дипломама из 2000. године. Матурирала је у музичкој школи „Станковић” у Београду (теоријски одсек) 2004. године. Дипломирала је 2010. на Катедри за етномузикологију Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду под менторством др Мирјане Закић с темом „Примењена етномузикологија: Историјат, концепти, перспективе у Србији” с највишом оценом, као и просечном оценом током петогодишњих студија с двосеместралним предметима 9,36 (еквивалентно титули мастер).

Као редован студент од 2010, положила је све испите на докторским академским студијама на Катедри за етномузикологију Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду (просечна оцена 9,98, ЕСПБ 180). Током треће године докторских студија усавршавала се на студијским боравцима у Институту за етнологију и фолклористику с Етнографским музејом Бугарске академије наука, под менторством др Лозанке Пејчеве (Лозанка Пејчева) и у Фоноархиву Аустријске академије наука, под менторством др Герде Лехлајтнер (Gerda Lechleitner).

Носилац је награде из фонда „Александар Ђорђевић” за најбољег студента етномузикологије академске 2009/2010 године, а била је и стипендиста Министарства просвете Републике Србије од 2005. до 2008. године.

Запослена је у Музиколошком институту САНУ од јануара 2011. године као истраживач-сарадник. Ангажована је на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије „Идентитети српске музике од локалних до глобалних оквира: Традиције, промене, изазови”. Од октобра 2009. године ради на дигитализацији и каталогизацији магнетофонских трака које су у

поседу Музиколошког института САНУ, а ради и на одржавању институтске фоноархивске збирке и стручној обради етномузиколошког и етнокоролошког рукописног и штампаног архивског материјала из заоставштина некадашњих сарадника Института, у својству сарадника на пројектима које су подржавали Министарство културе и информисања РС и Секретаријат за културу града Београда. Руководилац је пројекта „Дигитализација старих грамофонских плоча из фоноархива Музиколошког института САНУ — наставак дигитализације звучне грађе”, који финансијски подржава Секретаријат за културу града Београда. Учествоје је и на истраживачком пројекту при Одељењу за сценске уметности и музику Матице српске „Музика и театар: Модалитети сапостојања у националној пракси модерног доба”, на пројекту Савеза Срба у Румунији „Историја и култура Срба у Румунији”, на билатералном пројекту “Intangible Cultural Heritage in Carpathian Area and Banat: Romania and Serbia” (Музиколошки институт САНУ и Институт за етнографију и фолклор „Константин Брајлоју” Румунске академије), на пројекту Савеза Срба у Румунији „Историја и култура Срба у Румунији”, као и на трилатерном пројекту Швајцарске фондације за науку (SCOPE) „City Sonic Ecology: Urban Soundscapes of Bern, Ljubljana, and Belgrade” (Музиколошки институт Универзитета у Берну, Центар за интердисциплинарна истраживања Словеначке академије наука и уметности, Музиколошки институт САНУ). У академској 2014/2015 години била је ангажована као сарадник у настави на Катедри за етномузикологију Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду на главном предмету.

Била је члан организационог одбора научног скупа с међународним учешћем „Радио као стуб развоја српске музичке културе и уметности”. Ради као менаџер за односе с јавношћу на међународном пројекту “Quantum Music” од 2015. године.

Објављује оригиналне научне радове и приказе у научним часописима и тематским зборницима од националног и од међународног значаја. Учествовала

је на више међународних етномузиколошких симпозијума (Србија, Република Српска, Македонија, Турска, Кипар, Бугарска, Немачка, Бразил, Казахстан, Словенија, Португалија) и одржала неколико јавних предавања.

Члан је Српског етномузиколошког друштва (СЕД), Међународног савета за традиционалну музику (ICTM) — Студијска група за примењену етномузикологију, Студијска група за музику и плес Југоисточне Европе, Студијска група за музике словенског света, потом Удружења фолклориста Србије (УФС), Удружења композитора Србије (УКС) — Секција музичких писаца, Ворлд мјузик асоцијације Србије (WMAS), Британског форума за етномузикологију (BFE), Међународне асоцијације за проучавање популарне музике (IASPM), Друштва за етномузикологију (SEM), Европског семинара етномузикологије (ESEM), Међународног друштва за етнологију и фолклор (SIEF).

Области њеног интересовања јесу: методологије етномузикологије и студија популарне музике, примењена етномузикологија, историјски извори у етномузикологији, градски музички фолклор, музика Балкана, музичке праксе у Београду, дигитализација звука, културне политике.

Говори и пише на српском и енглеском језику, а користи и француски, немачки и бугарски.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Марије Думнић *Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду* обухвата 487 страна текста (фонт Times New Roman 12, проред 1,5). Структура докторске дисертације је следећа:

1. *Увод* (стр. 1-9);

2. *Теоријско-методолошки оквир (Теоријска упоришта у промишљању староградске музике; Приступу материјалима релевантним за феномен староградске музике)* (стр. 12-110);
3. *Староградска музика: појмовни, географски и хронолошки оквир (Општи дискурс формирања градске народне музике; Градска музика у етномузиколошким истраживањима у Србији; (Стара) градска музика у Београду; Староградска музика као жанр популарне музике)* (стр. 40-174);
4. *Историјски аспекти извођења градске народне музике у Београду (Извођачки контекст градске народне музике у Београду од 1900. до 1941. године; Репертоар градске народне музике у Београду)* (стр. 175-302);
5. *Савремене извођачке праксе староградске музике у Београду (Савремени контексти извођења староградске музике у Београду; Савремени репертоар староградске музике у Београду и његове карактеристике)* (стр. 303-432);
6. *Закључак* (стр. 433-439).

Уводном делу претходе *Подаци о дисертацији* са сажетком, кључним речима (на српском и енглеском језику, биографија кандидаткиње, захвалница и листа илустрација са релевантним информацијама (укупно 43) које прате текстуалне сегменте рада (стр. IV-XV).

У **Уводу** се наводе професионалне и личне мотивације за одабир теме, чија важност научног разматрања се потцртава и чињеницом да је староградска музика упркос својој респектабилној традицији и егзистирању у савременом контексту била на маргини студиознијег и обухватнијег проучавања етномузиколога у Србији. Излагањем тока истраживачког процеса предочавају се кључни sukcesивни поступци у разради проблематике: од почетних хипотеза и постулата који су континуираним праћењем староградске музике, тумачењем историјских

извора, учесничким посматрањем истраживача и умрежавањем методолошких поставки различитих дисциплина водили ка остварењу постављених циљева.

Поглавље **Теоријско-методолошки оквир**, обухвата две целине.

У првој, Марија Думнић разматра релевантне научне дискурсе који проблематизују приступе народној и популарној музици: од дефиниција народне песме с краја 19. века, затим, Кунстовог, Меријамовог, Шарповог одређења народне/традиционалне музике, преко дефиниција устоличених на светским струковним организацијама (Међународном савету за народну, потом преименовану за традиционалну, музику), до Болмановог оспоравања универзалних и једностранних квалификација, те залагања за дијалектичку природу усмене традиције као процеса иманентних постојаности и промена у светлу прошлог и савременог доба, Карпелесовог инсистирања на подвојености фолклорне и популарне музике, Адорновог негативног става о популарној музици у односу на уметничку, Мидлтоновог указивања на сусретање концепата народне и популарне музике, Нетловог и Мануеловог придавања значаја градској народној музици и популарним праксама. Овакав дијахронијски преглед термиолошког разјашњавања и тумачења музичких пракси – који повезује етномузиколошка и музиколошка гледишта са поставкама у савременим радовима антрополога, социолога, филозофа и студијама популарне музике – од изузетног је значаја за саму етномузиколошку дисциплину, а у контексту ове дисертације представља неопходну основу за позиционирање староградске музике. Указујући на потребу за уважавањем различитих савремених друштвених дискурса о појму народне музике, кандидаткиња уводи термиолошки апарат, у којем се под називом „народна музика“ „подразумевају сви облици музичког мишљења у складу са дефиницијом ИСТМ (1981), па и градска народна и староградска музика у Србији, које су пресек с популарним корпусом, те се као такве у одређеним ситуацијама називају и популарном народном, или вернакуларном музиком. Фолклорном музиком оперативно се назива музика сеоског порекла претпостављене архаичне

прошлости.“ „Регионална популарна музика (...) се разликује не само по ареалу свог распрострања од глобалне популарне музике, већ и по карактеристикама“ које су дате у наредним поглављима. (22)

Наглашавајући, такође, нужност разматрања извођачког процеса музике, које се ретко налазило у фокусу етномузиколошких опсервација, Марија Думнић предочава могућности проблематизовања извођења, као и примењене студије перформанса у етномузикологији. У том смислу, истиче се значај извођења музике као репродукције самог музичког текста и као интерактивног процеса на релацији субјеката извођења и публике у разним контекстуалним ситуацијама које рефлектују али и обликују идентитете и друштвене животе актера у датом комуникацијском току. Реферирајући на ставове Ричарда Шекнера, теоретичара перформанса, кандидаткиња успоставља везу са ширим оквиром значења и функција перформанса на пољу староградске музике. Такође, потенцира важност учесничког посматрања на терену, као својеврсног облика извођења, етаблирања концепта бимузикалности, те друштвеног ангажмана у области примењене етномузикологије.

У другом делу овог поглавља који се бави материјалима релевантним за истраживани феномен, Марија Думнић излаже методе који су у контексту разматрања градске народне музике спровођени из визуре историјске етномузикологије (за коју се кључно залагала Кеј Кауфман Шелемеј), а у оквиру староградске музике – из угла урбане етномузикологије (чији је један од оснивача Аделаида Рејес). Наглашавајући неопходност прожимања историографије и етнографије, кандидаткиња поентира следеће употребљене методолошке поступке: научно критичко интерпретирање извођења староградске музике у историјским изворима (са акцентом на основни значај историјског контекста у тумачењу ових текстова); звучно, фотографско и видео документовање материјала при учесничком посматрању на терену Скадарлије и полуструктурисаним интервјуисањима музичара, од 2010. до 2016. године, који су резултирали

квалитативним подацима о аспектима и процесу извођења староградске музике; бележење комплетних вишечасовних наступа ради увида у интегралне извођачке процесе; сагледавање медијских садржаја са староградском музиком, дискографских активности познатих извођача и бројних секундарних извора.

Треће поглавље **Староградска музика: појмовни, географски и хронолошки оквир** садржи три веће целине, у којима Марија Думнић хронолошки прегледно и високо информативно излаже контексте формирања градске народне музике у ширим историјским и географским оквирима, фокусирајући се, потом, на егзистирање (старе) градске музике у Београду и одређивање староградске музике као жанра популарне музике. Потреба за обухватним временским и просторним прегледом развоја градске народне музике у вези је са констатацијом да је она великим делом била запостављана у етномузиколошким елаборацијама (које су давале примат сеоском фолклору) и да је њено формирање у Београду текло у светлу утицаја ране глобалне популарне музике и других (кључно аустроугарских и османских) музичко-културних пракси. Важност оваквог историјски континуираног развоја кулминира кандидаткињим дефинисањем жанра староградске музике, што је по први пут изведено у српској етномузикологији.

У првој целини се прате иницијални токови ране популарне музике, од почетка 20. века, чији је настанак и развој у директној вези са друштвеним прекретницама, попут урбанизације, индустријског и технолошког развоја, образовања масовне културе и тежње ка комерцијализацији и масовној производњи. Из наведених првобитних негативних ставова о масовној (и популарној) култури, Марија Думнић поставља личне ставове о валидности популарне музике која осликава друштвене промене, заједно са преиспитавањем концепата који су ту промену проузроковали и ставља нарочити методолошки нагласак на редифинисаност статуса ране популарне музике у дијахронијском научном току. У погледу најистакнутијих медијских утицаја на градску народну

музику у Београду издваја француску шансон, немачки шлагер, италијанску канцону и руску романсу. Реферирањем на градску народну музику на Балкану и у централној Европи успоставља се веза са ареалом простирања истог репертоара у Србији, чиме се потврђује и локална специфичност музике са хибридним елементима (уз присуство такође ромског израза) у погледу текстуалних и музичких варијаната. У контексту утицаја разних култура, као и њиховог етномузиколошког дискурса са тананим разликама између народног, популарног и градског, наводе се упливи албанских, аустријских, бугарских, грчких, мађарских, румунских и турских пракси. Кандидаткиња, потом, излаже најбитније научне ставове о градској народној и староградској музици у Хрватској, Босни и Херцеговини и Црној Гори, чији историјски развој и одлике у односу на претходне балканске земље одражавају већу подударност са истом праксом у Србији. Веома исцрпним прегледом етномузиколошког проучавања градског музичког фолклора најпре у Хрватској (од стране Фрање Кухача, Божидара Широле, Винка Жганеца, Јерка Безића, Мирославе Валашек, Стјепана Степанова) наводе се различити називи, попут „варошке песме“, „фолклорне градске песме“ до „староградске песме“, као и тумачења ових аутора о разликама градског и сеоског фолклора, при чему се градском фолклору са назначеним подврстама у појединим областима приписује и генеза страних утицаја. Затим, у пракси Босне и Хрцеговине маркира се севдалинка (позивањем на текстове Владе Милошевића), о чијој се естетици кључно говори са аспекта оријенталних утицаја. У традицији Црне Горе нарочита пажња се посвећује наслеђу Боке Которске, односно тумачењу садржаја и анализи Кубине збирке из 1907. године, од стране Јакше Приморца и Злате Марјановић. Извршеном поделом на далматинске песме (настале у Далмацији и Боки) и староградске песме (које потичу из средњоевропских крајева), наведени аутори указују на разлике музичких карактеристика, као и на процес адаптације староградских песама локалним градским музичким облицима.

У контексту истраживања градске музике етномузиколога у Србији, а сагласно хронологији испитивања, Марија Думнић анализира начине истраживања ове музике у областима Косова и Метохије, Санџака, Врања, Мачве и Војводине, уз напомену извесне условности такве територијалне поделе с обзиром на то да градски фолклор није био омеђен (данашњим) националним границама. Обухватан и детаљан преглед штампаних издања са нагласком на друштвени и идеолошки контекст у којима су та истраживања вршена, методолошки приступ теренском раду и начинима транскрибовања, анализе и систематизације материјала, као и питање улоге етномузиколога у креирању репертоара народних песама, по први пут је научно проблематизован и сублимирано представљен у српској етномузикологији. Овај минуциозан преглед дијахронијског следа истраживања презентује и критички интерпретира истраживачке концепте, методе бележења и степен заступљености градских песама у збиркама Мокрањца, Милојевића (и класификације ових песама од стране приређивача, Д. Девића), затим у збиркама Ђорђевића, Манојловића, Љ. и Д. Јанковић, Васиљевића, М. Илијин, Р. Петровић (територија Косова и Метохије); у збирци Васиљевића о санџацком фолклору; истраживањима врањанске градске песме од стране Р. Петровић и С. Арсић; Миљковићевим тумачењем градске народне музике и старе градске песме у Мачви; изучавању овог жанра као градске, староградске или варошке песме у Војводини, од стране Н. Фрацилеа, А. Миљуша, Ј. Јовановић, С. Ракочевић, Т. Вујичића, М. Форија. Кандидаткиња закључује да ранији етномузиколошки одабири казивача и репертоара потврђују заинтересованост истраживача за градски фолклор, али да је његова маргинализација у научном дискурсу резултат конструисаног појма српског фолклора који је сеоском стваралаштву приписивао искључиву аутентичност и погодност за репрезентовање националног/етничког идентитета. Одрживост таквог дискурса у различитим друштвеним и историјским

контекстима допринела је генералном занемаривању градског фолклора у односу на сеоски у савременој етномузикологији у Србији.

Наредне целине овог поглавља посвећене су ретким тумачењима градске музике у Београду, након којих следе дефиниције и разграничење појмова „стара градска музика“ и „староградска музика“ у Београду. Под „старом градском музиком у Београду“ Марија Думнић подразумева популарну (не-фолклорну) народну музику различитог порекла у географском и индивидуалном смислу, вокално и/или инструментално извођену пре Другог светског рата у контексту кафанског музицирања, преношену усменим и медијским путевима, чији музичко-поетски план одликује локална адаптација западноевропских и османских утицаја. „Староградска музика“ дефинише се као „савремена носталгична (историзована или конструисана) регионална популарна пракса базирана на стилу градске народне музике и контрастирању савременој новокомпонованој народној музици“. Другим речима, тумачи се као жанр популарне музике, који има музичко-стилски профилисан репертоар с историјском референцом, заснован на локалном фолклорном наслеђу с различитом применом западноевропских (а и средњоевропских) и османских утицаја. „Континуирано извођење је допринело да градска народна музика буде презначена у староградску музику, док савремено извођење народне музике у одређеним кафанама и на концертима заправо конструише ауру жанра староградске музике.“ Марија Думнић посвећује посебну пажњу и историјату староградске музике, од њене званичне појаве под овим називом у југословенској дискографији на лонг-плеј плочи „Староградски бисери“, 1971. године, која је реализована уз значајно учешће композитора Жарка Петровића, до њеног популарисања од стране аутора, реномираних интерпретатора и уредника програма РТВ и РТС.

Четврто поглавље **Историјски аспекти извођења градске народне музике у Београду** посвећено је извођачком контексту и репертоару ове праксе од 1900. до 1941. године, које је по први пут разматрано у српској етномузикологији. Овај

временски рез је, како кандидаткиња у више наврата истиче, направљен ради успостављања валидне референце, као периода у којем је градска народна музика доживела репертоарски процват и омасовљење, за поређење са савременом праксом староградске музике. Поводом географског омеђивања теме, Марија Думнић указује да је поред чињенице да је ова музика интерпретирана и изван Београда, фокусираност на њено извођење у престоном граду се оправдава позицијом Београда, као места сусрета музичких пракси са севера и југа Србије и својеврсног раскршћа Истока и Запада, затим центра музичког емитовања и деловања престижних музичара с разних простора. На основу архивске документације из фондова Историјског архива Београда и Архива Југославије, као и мемоарске грађе (плодова културе сећања), детаљно се разматрају извођачки контексти кафанског и салонског музицирања и радијског емитовања градске народне музике, са реконструкцијом јавног и приватног музицирања, медијског развоја, места музике у животу, родних и етничких идентитета музичара, њихове интеракције и комуницирања са слушаоцима. У том смислу, анализирани су садржаји сачуваних збирки песама, доступних каталога грамофонских плоча, штампаних музикалија првенствено од стране издавача Јована Фрајта, програм Радио Београда до 1941. године и теренски снимци Естер Џонсон Гарлингхаус. Будући да се градска народна музика показује као пракса граничних подручја, сагледаван материјал припада уметничком, популарном и народном музичком домену. Као засебне подцелине разматрају се контексти кафанског и радијског извођења градске народне музике. Кафане се квалификују не само као значајне институције друштвеног окупљања с организованим забављачким музичким извођењем интерактивног типа, већ и као арене преговарања јавног и приватног музицирања, а њихова спрега с музичком праксом подлеже подробном испитивању музицирања у кафанама и хотелима у назначеном периоду. Програм Радио Београда, званично отпочет с емитовањем 1929. године, представља „златно доба“ градске народне музике, са деловањем уредника Петра Крстића (Владимира Слатине) и Михаила Вукдраговића, који су обликовали

дискурс аутентичности народне музике. У погледу „лаке“ музике српских композитора издавајају се дела Д. Јенка, С. Биничког и И. Бајића, која су имала уплива на староградску музику, а потом и других композитора као аутора градске народне музике. Овај надахнут и пријемчив наратив, понекад је оптерећен предугачким цитатима, детаљним набрајањима назива песама, навођењем имена знаменитих извођача/вокалних солиста, листом кафана које су радиле у Београду у првим деценијама 20. века, па и опширним тумачењима коришћених библиографских јединица које нису увек најдиректније уграђене у потоње аналитичко-теоријске разраде.

Пето поглавље **Савремене извођачке праксе староградске музике у Београду** обухвата савремене праксе ивођења овог жанра с разрађујућим концептом носталгије, који се сматра кључним за идентитет староградске музике. Концепт носталгије базира се на теоријским поставкама антрополога, критичара популарне музике, културолога, социолога, попут Кетлин Стјуарт, Сајмон Рејнолдс, Митје Великоње, Микија Валија, а нарочито слависте Светлане Бојм, која је поменутом везом носталгије и садашњости, везом с „масовном културом“, као и поделом носталгије на рестауративну и рефлексивну, подстакла њихову примену у дубљем сагледавању градске и староградске музике. Савремени кључни контексти презентовања староградске музике у Београду сагледавају се кроз студије случаја извођења најреперезентативнијих састава у кафанском простору (попут „Тамбурице 5“, „Наракорда“) и концертног наступа Звонка Богдана уз пратњу новосадског Великог тамбурашког оркестра РТВ, а који, сагласно Туриновој и Бурдијеовој поставци одговарају моделу „учесничког извођења“ и „приказног извођења“. Простор Скадарлије је одабран као званична туристичка атракција у којој се традиционално (од почетка 20. века) изводи градска (староградска) музика, а кафане као специфични „звучни пејзажи“ (Рејмонд Мари Шејфер) се сагледавају из комуниколошке перспективе социолога, комуниколога, потом естетичара и психолога музике, као специфични

перформативни чиновни чији историјат као и тренутно стање се објашњава кроз наступе одговарајућих ансамбала (најчешће тамбурашких), репертоар, структуру публике и интеракцију са публиком, али и кроз процес комодификације, односно креирања музике као тржишног производа. У дискурсима музичких уредника, аутора, извођача и публике, староградска музика се означава као феномен који је плакатно произвела носталгија. Методом теренског учешћа са посматрањем Марија Думнић излаже временско-процесуални ток извођења „Тамбурице 5“ у кафани „Два јелена“, који, према Шекнеровој подели, обухвата прото-перформанс и сам перформанс сачињен од показног наступа ансамбла и њиховог извођења за одређене делове публике (по поруџбини). У овој целини дисертације пажња се посвећује и вокалном интерпретатору, звезди староградске музике, Звонку Богдану, који не концертним наступима промовисао „војвођански репертоар“ и великим делом одредио координате овог музичког жанра. Кроз вођене интервјуе са овим уметником, као и са осталим музичарима у кафанама Скадарлије, Марија Думнић излаже Богданов став о староградској музици, одн. војвођанској варошкој музици сматрајући је наслеђем аустроугарске културе и доминантно категоријом љубавних песама једноставног музичког језика. Дескриптивном анализом солистичког концерта (2013), који је одабран као репрезентативан јер одсликава карактеристичну ауторску димензију музичког жанра, транспоновани кафански динамизам музичког извођења и носталгични дискурс староградске музике, кандидаткиња издваја коришћене макро и микродинамичке поступке који резултирају успешном градацијом концертног извођења кроз наративе и повезивање песама у сплетове.

Последња целина овог поглавља отпочиње ширим одговором Марије Думнић на питање шта је староградска музика. „Оно што тврдим јесте да је староградска музика дискурзивни конструкт, јер по параметрима стварања/извођења у граду, у Скадарлији, у кафани, поред тога и идентификованог ауторства, то може бити било која песма из подједнако

магловитих мегакатегорија народне и популарне музике на српском (и хрватском, македонском...) језику, а која је прошла кроз процес патинизације. Он се може остваривати тројако; историзацијом песама, поетским алузијама и музичким подражавањем (што је најелузивније за истраживача, макар и етномузиколога). Оно што засигурно одликује жанр староградске музике јесте акустично извођење. Ово је синхронно појави акустичарске сцене у Србији, која је била реакција на покрет folk revival актуелан у свету, па се можда може испитати и та веза у будућности“ (стр. 378-379).

Детаљним увидом у дискографију и нотне публикације, од 1960-их година до данас, Марија Думнић излаже референтан савремени репертоар староградске музике у Београду, односно нумере, које би, како се наводи, у извођачком жаргону могле бити окарактерисане као евергрин, класика, шлагер, романса, стара или нова градска песма, а према поетском параметру показују припадност лирским и родољубивим песмама. Такође, попис дискографских извора издвојен из укупности као важан пресек жанра придодат је дисертацији и свакако представља узоран поступак у изради докторских студија.

Имајући у виду специфичност испитиване праксе, која не подлеже у потпуности аналитичком апарату класичне уметничке и српске фолклорне музике, комбинација уврежених аналитичких поступака и представљање идеалтипских карактеристика песама представља основни методолошки приступ музичком сагледавању репертоара староградског жанра. Наводимо само неке од назначених одлика важних за идентификацију староградске музике: амбитус мелодике од квинте до дециме; терца као базични сазвучни интервал; једноставне хармоније са модулацијама у блиске тоналитете; тонски род у сагласју с поетском тематиком; доминација спорог или умереног темпа, дводелног и троделног метра; форма (мале) песме са могућим припевним рефреном; реченична и квадратна унутрашња музичка структура са често два контрастна тематска материјала; груписаност стихова различите метрике у строфе; аранжманска решења у складу са инструменталним

саставом оркестара. Карактеристике илуструју анализе појединачних транскрибованих примера (где су укључене и севдалинке, романсе и шлагери, ради указивања сличности и разлика у односу на староградске песме у ужем смислу). Језгровита и функционална музичка анализа пажљиво одабраног нотног материјала репрезентативних староградских песама у финалним аналитичким разрадама почетни интердисциплинарни оквир дисертације недвосмислено и директно усмерава у поље етномузикологије.

Шесто поглавље **Закључна разматрања** дато је у форми рекапитулације тумачења и закључака из претходних поглавља. Кандидаткиња, такође, изражава уверење о опстанку виталности овог музичког жанра (кроз одржавање акустичног извођења, мотивацију преношења на нове генерације и ширењем репертоара) и растућом потребом за сценом носталгичне народне музике у савременим друштвеним токовима и оквирима глобалне поуларне музике.

Избор литературе (стр. 440-447) чини 450 јединица на српском, енглеском, бугарском, чешком, немачком (руском, мађарском, француском) језику из области кључних за предмет истраживања и примењени интердисциплинарни приступ: етномузикологије, музикологије, етнографије и историографије, студија перформанса, комуникологије, социологије, културологије, психологије, филозофије. У оквиру коришћених **извора и грађе** у прилогу рада се, поред поменуте дискографије звучних албума староградске музике, налази и цитирана необјављена грађа (без фотографија), као и листа музичких нумера која прати диск са видео материјалом „Тамбурице 5“ (снимљен 25. 6. 2016. у кафани „Два Јелена“, од стране Марије Думнић) и са аудио материјалом са концерта Звонка Богдана и Великог тамбурашког оркестра РТ Нови Сад (снимљеног у Сава центру, 24. 11. 2013., такође од стране кандидаткиње).

ТЕМЕ ЗА ДИСКУСИЈУ И КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ДИСЕРТАЦИЈУ

Докторска дисертација Марије Думнић *Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду* отвара бројна питања и теме за расправу у вези са разматраном проблематиком. Комисија ће у реферату поставити извесна општа критичка питања за дискусију, док ће током јавне одбране бити изречена појединачна питања и коментари.

Питања:

- 1) С обзиром на три периода које кандидаткиња посматра (до 1941, после 1971. и актуелни тренутак), поставља се питање шта се дешавало током педесетих и шездесетих година 20. века? Да ли су ове две деценије ”испале” из разматрања услед недостатка материјала, или из неког другог разлога?
- 2) Зашто је у раду изостављен историографски осврт на период после Другог светског рата све до савремених истраживања кандидаткиње?
- 3) Будући да се континуирано извођење „сматра кључним процесом који је одржао праксу градског народног музицирања и превео је у жанр староградске музике” (стр. 10), на чему кандидаткиња у више махова парафразирано инсистира као на једној од фундаменталних теза дисертације, умрежавање успостављеног теоретско-методолошког система који почива на базичној историографији градске народне музике (примењен, дакле, до 1941. године) и, потом, историографско-етнографском истраживању њеног носталгичног изданка, староградске музике, чини се посебно иновативним и значајним. Тим пре што су у потпоглављу посвећеном жанровском одређењу испитиване музичке праксе (*Староградска музика као жанр популарне музике*) у редовима посвећеним делатности Жарка Петровића, Ђорђа Караклајића и Радослава Грајића који су

деловали 1970-их и 1980-их година заправо, у прецизном и детаљном, мада временски згуснутом историографском наративу, аргументовано образложени историјски факти кључни за уобличавање староградске музике као партикуларног музичког жанра. Међутим, како је то кандидаткиња у више махова нагласила, сагледавање целокупног историјата староградске музике превазишло би оквире успостављеног теоретско-методолошког корпуса. Дакле, иако то није непосредни фокус дисертације, можете ли у кратким цртама предочити историјат жанра староградске музике и њој иманентог дискурса носталгије са кључним освртом на 1990. године и, нарочито, период непосредно након 2000-их?

- 4) У вези са првим питањем, пошто управо током педесетих и шездесетих година настаје и новокомпонована народна музика, као нови жанр југословенске популарне музике (који, такође, досад није довољно теоријски разматран), недостају јасне демаркационе линије између староградске и новокомпоноване музике — премда, наравно, постоје бројне тачке преклапања између ове две, у то време нове, жанровско-маркетиншке категорије. Ауторка је апострофирала ову разлику на стр. 157-160 и указала на поједине сличности и разлике, али потребна је детаљнија разрада.
- 5) С тим у вези, треба прецизирати шта је пресудно утицало на раздвајање ова два жанра? Да ли су то стилске карактеристике? (Ако јесу, треба их анализирати упоредо.) Да ли је то инструментаријум? (Међутим, електрични инструменти се уводе у новокомпоновану музику знатно касније, када она постепено поприма елементе поп музике.) Или, можда, сама категорија ”новокомпонованости”? (Међутим, управо имамо случај да Звонко Богдан сам пише песме које изводи, дакле то је ”новокомпонована староградска музика”! Или, у новије време, састав ”Легенде” ради мање-више исто, тј. пише и снима новокомпоновану музику у староградском стилу!) Можда начин дисеминације, пошто је новокомпонована музика примарно дистрибуирана путем масовних медија (радио, телевизија,

дискографска индустрија), а староградска музика је првенствено извођена у кафани? (Међутим, и ту имамо случајева да се издања староградске музике продају у великим тиражима; штавише, сам термин ”староградска музика” настаје управо посредством дискографске индустрије, што и кандидаткиња сама истиче! С друге стране и новокомпонована музика се изводи у кафанама.) Због тога је важно (што и кандидаткиња признаје) у свако будуће разматрање овог проблема укључити разматрање дискографске индустрије и мас-медија.

- 6) На линији умрежавања историографског и феноменолошког приступа разматраном музичком феномену, поставља се питање промена и флукуација у репертоару, па и извођењу староградске музике током времена. Да ли је, једном уписан, дискурс носталгије увек исти? Шта се са њим догађа у ратном и кризном добу, а шта у поратним и туристички експазивним временима? Како се дискурс носталгије који се појављује у актуелним наративима везаним за новокомпоновану народну музику (стр. 348), као и личним сећањима извођача на почетке њиховог професионалног деловања 1970-их и 1980-их година (што је нарочито уочљиво у исказима Звонка Богдана) уписује у генерални носталгични фон евоцирања градске културе с почетка 20. века? Како се све то одражавало на непосредне репертоарске стратегије?
- 7) Као што је већ назначено, фундаментална теза дисертације се односи на опозитно уобличавање староградске музике у односу на новокомпоновану народну музику. Међутим, како то надахнуто и сами истичете, један од „преплета“ новокомпоноване и староградске музике је инкорпорирање новокомпонованих песама у староградски репертоар (стр. 159), што и потврђујете у репертоарској анализи кафанског перформанса ансамбла „Тамбурица 5“ (стр. 348). Овде се опет намеће феноменолошко питање. Да ли хитови новокомпоноване народне музике (нпр. *И тебе сам сит кафано* Хариса Циновића или *Слику твоју љубим* Силване Арменулић) извођењем постају недовојиви део феноменолошког корупуса староградског музичког жанра или је

можда пре реч о прожимању сродних и надопуњујућих жанрова у кафанском контексту? У том смислу чини се корисним разграничити основне музичко-поетске партикуларности староградске музике у односу на новокомпоновану народну музику, како је то веома прецизно учињено у односу на романсе (стр. 407-412). Исто питање намеће се и у односу на севдалинке.

- 8) Можете ли ближе појаснити појам „протоперформанса“ који помињете у вези са активношћу ансамбла „Тамбурица 5“ али не и у вези са, на пример, припремом концертних активности Звонка Богдана, и његов значај за непосредну реализацију појединачног кафанског и/или концертног перформанса.?
- 9) Услед ове појаве да се пишу песме ”у староградском стилу”, потребно је размотрити категорију *стила* (што је овде изостало) и онда, на основу анализа које су спроведене, одредити шта чини стил староградске музике (пошто кандидаткиња староградску музику превасходно посматра као жанр).
- 10) Није без значаја ни класно питање, јер кандидаткиња посредно долази до закључка да су новокомпонована и староградска музика биле намењене различитој публици у СФРЈ, те да се староградска музика сматрала ”отменијом” и имала већи друштвени престиж (а то се мање-више одржало до данас). Због тога је потребно испитати демографију конзументата староградске музике, у односу на новокомпоновану и на друге жанрове популарне музике.
- 11) Колика је заступљеност староградске вокално-инструменталне музике била на баловима који су се одржавали до Другог светског рата?
- 12) Може ли на основу сродних истраживања да укаже на неке сличности у карактеристикама и развоју унутар сличних феномена у суседним балканским земљама?

ДОПРИНОСИ:

- 1) Докторска дисертација Марије Думнић *Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду* је прва научна студија која интердисциплинарно умрежава теоријска достигнућа музикологије, етномузикологије, филозофије, социологије, студија културе и студија перформанса, те вешто и делотворно прожима историографски метод са етнографским наративом, а у циљу разјашњавања и разграничавања народних и популарних пракси градског и староградског музичког одређења у дијахронијским и синхронијским оквирима.
- 2) Кандидаткиња је практично обрадила три међусобно повезане теме, од којих свака може бити тема посебне монографије — то су:
 - генеза и развој градске популарне музике до 1941. године,
 - староградска музика као жанровско-комерцијална одредница настала у СФРЈ 1971. године,
 - пракса извођења комодификоване староградске музике у Београду у 21. веку.С обзиром на обиље обрађеног материјала, начињен је изузетан напор од стране кандидаткиње да се ова три проблемска круга прате напоредо, да се покаже њихова узрочно-последична веза, те да се поједини општеприхваћени појмови, који су досад само подразумевани, адекватно дефинишу.
- 3) По први пут је у центар истраживања постављена ”друга”, урбана ”народна” музика, која је досад остајала у сенци проучавања сеоске традиције, којој су истраживачи, обично мотивисани идеологијом успостављања и очувања националног идентитета, доделили статус ”праве”, ”аутентичне” и ”изворне”,

па сходно томе, идеолошки ”вредније” од урбане музике. Другим речима, у поређењу са досадашњим доминантним етномузиколошким фокусом на сеоско музичкофолклорно наслеђе, тема ове дисертације јесте искорак у поље популарног и свакодневног.

- 4) У склопу покушаја да се размрси термилошка конфузија, кандидаткиња исправно уочава дихотомију у оквиру самог појма ”народна музика” који обухвата и фолклорну и популарну (односно пучку) музику. (стр. 17). Потом су рашчлањени појмови попут следећих: ”народна музика”, ”регионална популарна музика”, ”градска народна музика”, ”варошка музика” итд.
- 5) Кандидаткиња долази до потребних дефиниција дедуктивним путем, крећући од општег ка посебном и од познатог ка непознатом, те полако сужавајући фокус док се не искристалише дефиниција. Међутим, услед таквог поступка, неке веома важне дефиниције и запажања нису довољно истакнути у тексту, већ су само ”провучени”. Њима је, заправо, место на самом почетку рада, у уводним поглављима (а којим се поступком дошло до њих може бити елаборирано касније!) Нпр. ”... жанр староградске музике настао [је] на наслеђу градске народне музике и дефинисан [је] као алтернативни регионални популарни жанр у односу на новокомпоновану народну музику” (стр. 174).
- 6) У дисертацији је по први пут начињен преглед комплетног репертоара који се данас изводи под плаштом ”староградске музике”, а који је, заправо, како кандидаткиња показује, веома хетерогеног порекла, те обухвата аранжмане изворних песама различитих народа, обраде популарних песама различитог географског порекла, ”лаку” уметничку музику српских и других стваралаца из 19. и 20. века, као и новонасталу музику која стилски подражава стару.
- 7) Уз изношење бројних фактографских чињеница о градској народној музици прве половине 20. века и обликовању староградске музике у народним

деценијама, кроз различите видове њиховог извођења и медијског пропагирања, нарочито значајним се чини разматрање активности Радио Београда.

- 8) По први пут је изведена дефиниција староградске музике као дискурзивне извођачке праксе у сфери популарне музике. У оквиру тога, детаљно је разматран концепт носталгије као базичан за функционисање овог жанра, као и два различита контекста извођења уз примену студија перформанса.
- 9) Обухватан и детаљан преглед штампаних издања са нагласком на друштвени и идеолошки контекст у којима су вршена истраживања градске музике на нашем простору садржи анализу методолошких поступка, у смислу приступа теренском раду, транскрипцији и систематизацији материјала, као и осврт на позицију етномузиколога у креирању репертоара. Овакав преглед по први пут је сублимиран и научно проблематизован у српској етномузикологији.
10. Кандидаткиња је потврдила могућности приступа урбане етномузикологије у компаративној анализи материјала, што подразумева позиционирање датог музичког извођења у мрежу динамичних друштвених и културних околности и различитих музичких пракси.
11. Марија Думнић је поставила основе анализе староградске музике и указала на апаратуру која тумачи аспекте овог извођачког процеса, уз примену појединих стандардних (етно) музиколошких поступака и оних из оквира студија перформанса.
12. Докторска дисертација Марије Думнић импресионира како својим озбиљним обимом (487 страна), тако и високим научним квалитетом. Дисертација уводи у научно разматрање нове и непознате податке о староградској музици, гради оригинално научно знање о њима — поуздано и систематично. Рукопис о истраживаним појавама је сачињен с теоријском

дубином и аналитичношћу, уз адекватне и актуелне методе и приступе. Упечатљива је широка обавештеност кандидаткиње: истраживачки ток је константно праћен импозантном литературом на неколико језика. Осим научно-теоријске вредности, рад поседује завидну применљивост: садржане информације и идеје могу да обогате различите праксе, повезане с културним памћењем, наслеђем, медијима и образовањем.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторска дисертација Марије Думнић *Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду* представља оригиналну, теоријски интердисциплинарно утемељену научну студију, која компетентним и минуциозним сагледавањем музичких пракси у прошлом и у садашњем варијетету разоткрива значајне методолошке потенцијале историјске и урбане етномузикологије, као и студија перформанса. Кандидаткиња је докторским радом показала изузетне способности теоријског, емпиријског, аналитичког и синтетичког проучавања градске народне и староградске музике, савремене праксе извођења у Београду, као и способност транспарентног, критичког и рационалног презентовања научних резултата. Тиме је потврдила професионалну и научну компетентност у домену етномузикологије.

Комисија оцењује докторску дисертацију Марије Думнић као научно оригиналан, интердисциплинаран, иновативан, систематичан, методолошки доследан, истраживачко емпиријски и етномузиколошки изузетно вредан подухват

и остварење. Комисија са задовољством предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду да прихвати Извештај и покрене процедуру за јавну одбрану ове дисертације.

Комисија у саставу:

др Мирјана Закић, ванредни професор на ФМУ у Београду (ментор)

др Селена Ракочевић, ванредни професор на ФМУ у Београду

др Сања Ранковић, доцент на Фму у Београду

др Ивана Медић, научни сарадник Музиколошког института САНУ у Београду

др Лозанка Пејчева, професор на Институту за етнологију и фолклористику при
Бугарској академији за науку у Софији

БИБЛИОГРАФИЈА МАРИЈЕ ДУМНИЋ

Студије и чланци

„Групно певање уз гусле”, *Задужбина* (84), Београд: Вукова задужбина, 2008, 7.

„Вокално-инструментална пракса Срба у Румунији на примеру три варошке песме из Кетфеља”, *Арад кроз време – Aradul de-a lungul timpului* (10), Темишвар: Савез Срба у Румунији, 2009, 179–188.

“Dance in Cinema Movies of Emir Kusturica”, у: Velika Stoykova Serafimovska (ур.), *First Symposium of International Council for Traditional Music Study Group for Music and Dance in Southeastern Europe*, Скопје: SOKOM, 2009, 122–133.

“Project ‘Digitization and Catalogization of Phonoarchive of the Institute of Musicology SASA’: Experiences and Perspectives”, *Review of the National Center for Digitization* (17), Београд: Faculty of Mathematics, 2010, 39–44 (<http://www.ncd.matf.bg.ac.rs/casopis/17/NCD17039.pdf>).

“Strategies of Applied Ethnomusicology for Betterment of Cultural Representations: Case Study of Concert ‘Traditional Music of Multicultural Belgrade’”, у: Ş. Şehvar Beşiroğlu (ур.), *Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi, Yıl: 1 Sayı: 2 – Müzikte Temsil & Müziksel Temsil II*, İstanbul: İstanbul Technical University Turk Musikisi Devlet Konservatuari Mudurluk Binası, 2011, 248–254.

„Очување оквирног стиха ‘Ој, убава, убава девојко!’ у фолклорној певачкој пракси околине Сврљига”, *Етно-културолошки зборник* (15), Сврљиг: Културни центар Сврљиг, 2011, 79–94 (<http://kcsvrljig.rs/wp-content/uploads/2011/10/%D0%A7%D0%98%D0%A2%D0%90%D0%88%D0%A2%D0%95-%D0%9E%D0%9D%D0%9B%D0%90%D0%88%D0%9D-%D0%95%D0%A2%D0%9D%D0%9E-%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%A8%D0%9A%D0%98-%D0%97%D0%91%D0%9E%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A-XV.pdf>).

„Примењена етномузикологија у Србији: Досадашња искуства”, у: Соња Маринковић, Санда Додик (ур.), *Зборник радова научног скупа „Владо Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација, Бања Лука 15–16. април 2011”*, Бања Лука: Академија умјетности, 2012, 497–507.

„Примењена етномузикологија у Србији: Политике деловања Српског етномузиколошког друштва”, *Музикологија — Musicology* (12), Београд: Музиколошки институт САНУ, 2012, 79–102 (<http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/1450-9814/2012/1450-98141200003D.pdf>).

“*This Is the Balkans: Constructing Positive Stereotypes about the Balkans and Autobalkanism*”, у: Dejan Despić, Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović (ур.), *Musical Practices in the Balkans: Ethnomusicological Perspectives – Proceedings of the International Conference Held from November 23 to 25, 2011*, Београд: Serbian Academy of Sciences and Arts: Institute of Musicology – Department of Fine Arts and Music, 2012, 345–356 (<http://www.music.sanu.ac.rs/Dokumenta/2012MPBZbornik.pdf>).

„Ово је Балкан: Конструисање позитивних стереотипа о Балкану и аутобалканизам”, у: Дејан Деспих, Јелена Јовановић, Данка Лајић Михајловић (ур.), *Музичке праксе Балкана: Етномузиколошке перспективе — Зборник радова са научног скупа одржаног од 23. до 25. новембра 2011*, Београд: Српска академија наука и уметности: Музиколошки институт — Одељење ликовне и музичке уметности, 2012, 1—12 (http://www.music.sanu.ac.rs/MPB_DVD/M.%20Dumnic/Ovo%20je%20Balkan.pdf).

„Музицирање и музичари у кафанама у Београду од почетка емитовања програма Радио Београда до Другог светског рата”, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику* (49), Нови Сад: Матица српска, 2013, 77–90 (http://www.maticasrpska.org.rs/wordpress/assets/ZNSSUM%20br_49.pdf).

“The Creation of Folk Music Program on Radio Belgrade before World War Two: Editorial Policies and Performing Ensembles”, *Музикологија — Musicology* (14), Belgrade: Institute of Musicology SASA, 2013, 9–29 (<http://www.doiserbia.nb.rs/Article.aspx?id=1450-98141314009D#.UwXx6s6maOE>).

„Градска музика на Косову и Метохији у истраживањима српских етномузиколога током двадесетог века”, *Гласник Етнографског института* (61/2), Београд: Етнографски институт САНУ, 2013, 83–99 (<http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0350-0861/2013/0350-08611302083D.pdf>).

„Дечји ритмички систем у песмама српског вокалног наслеђа”, у: Бошко Сувајџић, Бранко Златковић (ур.), *Промисљања традиција: Фолклорна и литерарна истраживања: Зборник радова посвећен Мирјани Дрндарски и Ненаду Љубинковићу*, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2014, 449–461 (http://www.ikum.org.rs/files/biblioteka/suvajdzic_promisljanja.pdf).

(коаутор: Растко Јаковљевић) „Дигитализација грађе фоноархива Музиколошког института САНУ”, у: Растко Јаковљевић (ур.), *Фоноархив Музиколошког института САНУ: Историјски звучни записи у дигиталној ери — The Phonoarchive of the Institute of Musicology SASA: Historical Sound Records in Digital Era*, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014, 13–25.

(коаутор: Данка Лајић Михајловић) „Институционализација етнокорееологије у Србији: Заоставштина Љубице Јанковић у Музиколошком институту САНУ”, *Музикологија — Musicology* (17), Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014, 259–272 (<http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/1450-9814/2014/1450-98141417259D.pdf>).

„Допринос студија перформанса изучавању регионалне популарне музике: ‘Тамбурица фест’ као извођење”, *Etnološko-antropološke sveske* (23), Beograd: Etnološko-antropološko društvo Srbije, 2014, 93–104 (<http://www.anthroserbia.org/Content/PDF/Articles/a201a4e283544610a9d070728722908e.pdf>).

„Севдалинка на програму Радио Београда до Другог светског рата: Етаблирање регионалне популарне музике”, у: *Владо С. Милошевић: Етномузиколог, композитор и педагог — Традиција као инспирација: Научни скуп (књига апстракта)*, Бања Лука: Академија умјетности, 2015, 49 (апстракт).

„Улога Стевана Стојановића Мокрањца у проучавању градске народне музике”, у: *Савремена српска фолклористика 3: Књига апстракта*, Филозофски факултет Универзитета у Нишу — Удружење фолклориста Србије — Институт за књижевност и уметност — Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Ниш, 2015, 11 (апстракт).

“The Coexistence of Older and Newer Two-Part Folk Singing in the Village of Prekonoga (Southeastern Serbia) as an Example of Bimusicality”, *Музикологија — Musicology* (18), Belgrade: Institute of Musicology SASA, 2015, 133–146 (<http://www.doiserbia.nb.rs/Article.aspx?id=1450-98141518133D#.VnqQMjаMD-Y>).

(коаутор: Данка Лајић Михајловић) „Удружења фолклориста као подстицај интердисциплинарности: Искуства етномузикологије са Савезом удружења фолклориста Југославије”, у: Смиљана Ђорђевић Белић, Данка Лајић Михајловић, Немања Радуловић, Бошко Сувајцић, Ђурђина Трубарац Матић (ур.), *Савремена српска фолклористика 2*, Београд: Институт за књижевност и уметност, Удружење фолклориста Србије, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, 2015, 109—128 (<http://ufs.rs/dokumenta/zbornici/ssfii.pdf>).

“The Establishing of the Professional Folk Orchestra in the Interwar Period in Belgrade”, у: Liz Mellish, Nick Green, Mirjana Zakić (ур.), *Music and Dance in Southeast Europe: New Scopes of Research and Action — Fourth Symposium of the ICTM Study Group on Music and Dance in Southeastern Europe, Held in Petnica Science Center, Republic of Serbia, 24 September—1 October 2014*, Belgrade: Faculty of Music, 2016, 127—133.

Лексикографија

„Мијатовић, Мијат”, *Српски биографски речник* (6), Нови Сад: Матица српска, 2014, 403–404.

Прикази

„Музичка традиција Срба у Румунији”, *Наша реч* (964), Темишвар: Савез Срба у Румунији, 2008, 9.

„Prikaz Prvog simpozijuma ICTM Studijske grupe za muziku i igru jugoistočne Evrope, Struga, 4–8. IX 2008”, *Etnoumlje: Srpski world music magazin* (5), Jagodina: World music asocijacija Srbije, 2008, 50 (http://www.worldmusic.org.rs/simpozijum_ictm.html).

„Svanibor Petan, ‘Lambada na Kosovu: Etnomuzikološki ogledi’”, *Музикологија* (11), Београд: Музиколошки институт САНУ, 2011, 286–290 (http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/muzikologija/XI_11/23/show_download?stdlang=ser_cyr).

„Приказ Другог српског ворлд мјузик самита”, *Задужбина* (92), Београд: Вукова задужбина, 2011, 14 (доступно и на: http://www.worldmusic.autentik.net/newsletter_wmas_2.html).

„Bora Dugić: Igra duha i daha – solistički koncert (DVD), Beograd, PGP RTS, 2004”, *Etnoumlje: Specijalno izdanje povodom trideset godina od začetka world music u Srbiji* (19–22), Jagodina: World music asocijacija Srbije, 2012, 270.

„Vasilisa: Live CD, Beograd, PGP RTS, 2006”, *Etnoumlje: Specijalno izdanje povodom trideset godina od začetka world music u Srbiji* (19–22), Jagodina: World music asocijacija Srbije, 2012, 271.

„Pavle Aksentijević i grupa ‘Zapis’: Live CD, Beograd, Music Star Production, 2004”, *Etnoumlje: Specijalno izdanje povodom trideset godina od začetka world music u Srbiji* (19–22), Jagodina: World music asocijacija Srbije, 2012, 269.

„Едиција ‘Популарна музика’ издавачке куће ‘Нота’ из Књажевца: Извор за учење старих популарних песама”, *Задужбина* (94), Београд: Вукова задужбина, 2012, 15 (<http://vukova-zaduzbina.rs/wp-content/uploads/2014/04/Zaduzbina-br-94.pdf>).

„Klisala Harrison, Elizabeth Mackinlay and Svanibor Pettan (eds) 2010. *Applied Ethnomusicology: Historical and Contemporary Approaches*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing“, *Etno-antropološki prolemi* (7/4), Београд: Филозофски факултет, 2012, 1193–1196 (<http://www.anthroserbia.org/Content/PDF/Articles/d36e654ee4974e3590ce88f62f1d7a0c.pdf>).

“Ana Hofman, *Staging Socialist Femininity: Gender Politics and Folklore Performance in Serbia*, Brill, Leiden – Boston, 2011, pp. XXI+148”, *New Sound: International Magazine for Music* (39/1), Belgrade: Faculty of Music, 2012, 131–135 (<http://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0354-818X/2012/0354-818X1201131D.pdf>).

„Гусле, фрула, гајде и грокталице”, *Политика: Култура, уметност, наука*, субота 05.01.2013, год. СХ бр. 35619, 2013, 5.

„Гусле, фруле, гајде и грокталице”, *Даница: Српски народни илустровани календар* (21), Београд: Вукова задужбина, 2013, 187–192.

“Dunbar, Julie C, *Women, Music, Culture: An Introduction*, New York – London, Routledge, 2011, pp. XIX+379“, *New Sound: International Magazine for Music* (42), Belgrade: Faculty of Music, 2013, 200–204 (<http://newsound.org.rs/en/pdfs/ns42/Dumnic42.pdf>).

„Нематеријално културно наслеђе и етномузикологија”, *Саборник: Гласило Сабора изворног народног стваралаштва* (1/1), Топола: Културни центар Топола, 2014, 17–19.

“Michael Tenzer, John Roeder (yp), *Analytical and Cross-Cultural Studies in World Music*, Oxford University Press, 2011, стр. X+461”, *Музикологија* (17), Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014, 300–304 (http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/muzikologija/XIV_17/18/show_download?stdlang=ser_cyr).

„ТОМИЋ, Дејан (прир). *Певане песме српских песника*. Београд: Радио-телевизија Србије, 2014”, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику* (52), Нови Сад: Матица српска, 2015, 201–203 (http://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/Book%20br_52%20internet.pdf).

“Twelfth Congress of the International Society for Ethnology and Folklore (SIEF) – Zagreb, 21–25 June 2015”, *Музикологија — Musicology* (19), Belgrade: Institute of Musicology SASA, 2015, 163–166.

Симпозијуми

„Обредне особености дечјег система”, скуп „Фолклор данас”, Баваниште (Србија), јун 2006.

„Групно певање уз гусле”, скуп „Фолклор данас”, Баваниште (Србија), мај 2008.

“Coexistence of Older and Newer Two-Part Singing: The Case of Folk Group ‘Prekonoga’ from Southeastern Serbia”, симпозијум “1st International Student Symposium ‘Folklore and Ethnomusicology’“, Istanbul Technical University Musicology Club, Истанбул (Турска), 2–4. April 2008. (апстракт на турском и на енглеском језику).

“Dance in Cinema Movies of Emir Kusturica”, симпозијум “1st Meeting of the International Council for Traditional Music Study Group for Music and Dance in Southeastern Europe”, ICTM – SOKOM, Струга (Македонија) 4–8. септембар 2008.

„Пројекат ‘Дигитализација и каталогизација Фоноархива Музиколошког института САНУ’: досадашња искуства и перспективе”, симпозијум „IX конференција – Нове технологије и стандарди: дигитализација народне баштине”, Национални центар за дигитализацију, Београд (Србија), 16–17. јун 2010.

“Strategies of Applied Ethnomusicology for Betterment of Cultural Representations: Case Study of Concert ‘Traditional Music of Multicultural Belgrade’”, симпозијум “Representation in Music/Musical Representation II”, Istanbul Technical University Turk Musikisi Devlet Konservatuari Mudurluk Binasi, Истанбул (Турска), 19–22. октобар 2010. (апстракт на турском и на енглеском језику).

„Примењена етномузикологија у Србији: досадашња искуства”, симпозијум „Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација”, Академија умјетности, Бања Лука (Република Српска), 15–16. април 2011.

“*This Is the Balkans: Constructing Positive Stereotypes about the Balkans and Autobalkanism*”, симпозијум “Musical Practices in the Balkans: Ethnomusicological Perspectives”, Serbian Academy of Sciences and Arts: Institute of Musicology – Department of Fine Arts and Music, Београд (Србија), 23–25. новембар 2011. (апстракт на српском и на енглеском језику).

(коаутор: Ивана Весић) „Muzički folklor i narodna muzika: Kulturne politike u programu Radio Beograda pre Drugog svetskog rata”, симпозијум „Vlado S. Milošević: etnomuzikolog, kompozitor i pedagog – Tradicija kao inspiracija”, Академија умјетности, Бања Лука (Република Српска), 6–7. април 2012.

“Urgent Ethnomusicology in Serbia: Phonoarchive of the Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts”, симпозијум “3rd Symposium of the ICTM Study Group for Applied Ethnomusicology”, ICTM – Cyprus Musicological Society, Никозија (Кипар), 18–22. април 2012.

“Coexistence of Older and Newer Two-Part Singing in South Eastern Serbia”, симпозијум “Национални младежки четения по етнология”, ЮЗУ “Неофит Рилски”, Филологически факултет – Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей БАН, Благоевград (Бугарска), 23. новембар 2012.

„Кафанско музицирање у Београду од 1929. до 1941. године”, симпозијум „Владо С. Милошевић: Етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација (међународни научни скуп)”, Академија умјетности, Бања Лука (Република Српска), 12–13. април 2013.

“Old Urban Music in Serbia: Studying Regional Popular Music”, радионица “5th International Doctoral Workshop in Ethnomusicology”, Center for World Music at the University of Hildesheim – Hanover University of Music, Drama and Media, Хилдесхајм (Немачка), 26–29. јун 2013.

(коаутор: Данка Лајић Михајловић) „Грађа и архивска документација Љубице и Данице Јанковић у Музиколошком институту САНУ”, округли сто „Љубица и Даница Јанковић: Осамдесет година етнокореологије у Србији”, Центар за очување и истраживање традиционалних игара Србије – Музиколошки институт САНУ, Београд (Србија), 28. април 2014.

(коаутор: Данка Лајић Михајловић) „Музички фолклор и интердисциплинарност: Етномузикологија у оквирима Савеза удружења фолклориста Југославије“, симпозијум „Савремена српска фолклористика 2“, Институт за књижевност и уметност – Удружење фолклориста Србије, Београд – Тршић (Србија), 5–7. септембар 2014.

“The Establishing of the Professional Folk Orchestra in the Interwar Period in Belgrade”, симпозијум “4th Meeting of the International Council for Traditional Music Study Group for Music and Dance in Southeastern Europe”, ICTM – Faculty of Music of the University of Arts, Београд – Петница (Србија), 24–30. септембар 2014.

“Making Music Old: Performances of *Starogradska Muzika* (Old Urban Music) in Belgrade”, симпозијум “*Back to the Future: Popular Music and Time*: 18th Biennial International Association for the Study of Popular Music Conference”, IASPM – Universidade estadual de Campinas, Кампинас (Бразил), 29. јун – 3. јул 2015.

“Producing Representative Sound Environment: ‘Old Urban Music’ in Skadarija”, симпозијум “43rd International Council for Traditional Music World Conference”, ICTM – Kazakh National University of Arts, Астана (Казахстан), 16–22. јул 2015.

“*Starogradska Muzika* in Skadarlija as Nostalgic Sound Environment”, симпозијум “Music and Ecology”, Slovenia ICTM National Committee, Љубљана (Словенија), 28–29. август 2015. (апстракт на словеначком и на енглеском језику).

“Yugoslav Legacy in the Repertoire of Folk Music in Skadarlija: Tradition of Nostalgia”, симпозијум “Musical Legacies of State Socialism: Revisiting Narratives about Post-World War II Europe”, Institute of Musicology SASA – Department of Fine Arts and Music SASA – BASES Study Group for Russian and Eastern European Music, Београд (Србија), 24–26. септембар 2015.

“Performing Sound Environment: *Old Urban Music* in Skadarlija Soundscape”, симпозијум “Post-in-progress: 3rd International Post-Graduate Forum for Studies in Music and Dance”, Institute of Ethnomusicology – Centre for Studies in Music and Dance – Department of Communication and Art of the University of Aveiro, Авеиро (Португалија), 9–11. децембар 2015.

Јавна предавања

„Ургентна етномузикологија у Србији: Фоноархив Музиколошког института САНУ”, *Форум Музиколошког института САНУ*, Српска академија наука и уметности, Београд, 21. мај 2012.

„Балкан у популарној музици”, *Трибина*, Студентски културни центар Нови Београд, Београд, 17. септембар 2012. (*Скица СКЦ-а* (89), Београд, Студентски културни центар, 2012, 25).

Излагање на промоцији резултата пројекта „Дигитализација дела збирке воштаних плоча и жичаних калемова Музиколошког института САНУ”, Скупштина града Београда, Београд, 24. новембар 2014.

„Стварање програма народне музике на Радио Београду до Другог светског рата”, *Музички записи*, Народна библиотека Србије, Београд, 24. март 2014. (<http://www.nb.rs/events/event.php?id=25430>).

Излагање на округлом столу „Урбане звучне екологије”, Музиколошки институт САНУ, Београд, 22. септембар 2014.

„Програм и ансамбли народне музике на Радио Београду до Другог светског рата”, Институт за европске студије, Београд, 27. новембар 2014. (<http://www.ies.rs/PrikaziVest/79>).

„Мокрањац и почечи проучавања градске народне музике”, постер презентација у оквиру *Свечане академије посвећене Стевану Стојановићу Мокрањцу*, Српска академија наука и уметности – Музиколошки институт САНУ, Београд, 12. новембар 2014.

„Историјски аспекти и савремене праксе извођења староградске музике у Београду: Сегменти истраживања”, *Фестивал студената Универзитета уметности: Трибина студената музикологије и етномузикологије*, Студентски културни центар, Београд, 15. мај 2015.

„Од капеле до оркестра: Професионализација народних ансамбала у Србији у периоду између два светска рата”, *Конгрес Светске тамбурашке асоцијације*, Светска тамбурашка асоцијација, Нови Сад, 26. јун 2015.

„Староградска музика”, 44. *Бранково коло: Нематеријално културно наслеђе – староградска песма (Ах, кад тебе љубит' не смем...)*, Музеј Војводине, Нови Сад, 10. септембар 2015.

Стручне базе података

Звучно наслеђе друге половине двадесетог века – Снимци на магнетофонским тракама, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014. (<http://www.music.sanu.ac.rs/Dokumenta/ZvucnoNasledjeXXveka2.pdf>).

(коаутори: Данка Лајић Михајловић, Александар Васић) *Традиција српске етнокорологије – Љубица С. Јанковић*, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014. (<http://www.music.sanu.ac.rs/Srpski/ZaostavstinaLjJankovic.htm>).

(коаутор: Ивана Весић) *Српско музичко издаваштво међуратне епохе – Јован Фрајт*, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014. (<http://www.music.sanu.ac.rs/Srpski/ZaostavstinaJFrajta.htm>).

(коаутор: Данка Лајић Михајловић) *Традиција српске етномузикологије – Радмила Петровић*, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2014. (<http://www.music.sanu.ac.rs/Srpski/ZaostavstinaRPetrovic.htm>).

Звучно наслеђе прве половине двадесетог века – Снимци на старим грамофонским плочама, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2016.

У ПРИПРЕМИ/ШТАМПИ

Књига

Перспективе примењене етномузикологије у Србији: Суживот фолклорних музичких култура, Београд: Музиколошки институт САНУ, 2017. (у припреми).

Студије и чланци

„Од капеле до оркестра: Професионализација народних ансамбала у Београду у периоду између два светска рата и данас”, Нови Сад: Светска тамбурашка асоцијација, 2016. (у штампи).

“Defining Nostalgic Musicscape: *Starogradska Muzika* in Skadarlija (Belgrade) as Sound Environment”, *Muzikološki zbornik — Musicological Annual* (52/2), Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 2016. (у припреми).

“*Starogradska muzika: An Ethnography of Musical Nostalgia*”, у: Danijela Špirić Beard, Ljerka Vidić Rasmussen (ур.), *Made in Yugoslavia: Studies in Popular Music*, New York — London: Routledge, 2017. (у припреми).

„Новокомпонована народна музика у Србији до 1991: Између музичког фолклора и популарне музике”, у: Мелита Милин (ур.), *Студије из историје српске музике модерног доба: 1945–1991* (4), Београд: Музиколошки институт САНУ, 2017. (у припреми).

Прикази

“Back to the Future: Popular Music and Time (18th Biennial IASPM Conference in Campinas, 2015)”, *New Sound: International Magazine for Music* (47/1), Belgrade: Faculty of Music, 2016. (у штампи).

“First Symposium of the ICTM Study Group on Audiovisual Ethnomusicology — Ljubljana, 25–27 August 2016”, *Bulletin of the International Council for Traditional Music* (132), 2016. (у припреми).

“First Symposium of the International Council for Traditional Music Study Group on Audiovisual Ethnomusicology — Ljubljana, 25–27 August 2016”, *Музикологија — Musicology* (21), Belgrade: Institute of Musicology SASA, 2016. (у припреми).

Лексикографија

„Млинко, Јосип”, *Српски биографски речник* (7), Нови Сад: Матица српска (у штампи).

„Павловић, Властимир Царевац“, *Српски биографски речник* (7), Нови Сад: Матица српска (у штампи).

Симпозијуми

“Interweaving the Repertoires of Urban Folk Music Performed at Skadarlija”, симпозијум “Musics/Music Makers/Musicologists’ Transhumance: 32nd European Seminar in Ethnomusicology”, ESEM — Department of History, Cultural and Territorial Heritage of the University of Cagliari — Community of Santu Lussurgiu, Каљари — Санту Лусурђу (Италија), 20—25. септембар 2016. (постер презентација).

„Градска народна музика у етномузиколошким истраживањима: Од фолклористичке критике до дефинисања жанрова и студија популарне музике”, симпозијум „Савремена српска фолклористика 4”, Удружење фолклориста Србије — Институт за књижевност и уметност — Филозофски факултет Пале — Филолошки факултет Бања Лука — Универзитетска библиотека „Светозар Марковић” — Вукова задужбина, Пале (Република Српска), 7—8. октобар 2016.

“Soundscape of Nostalgia: Preliminary Research of Musical Preferences in Skadarlija”, симпозијум “Transpositions: Music/Image: 13th International Conference of the Department of Musicology”, Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade, Београд (Србија), 12—15. октобар 2016.

Излагање на симпозијуму „Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима”, Филолошки факултет у Темишвару — Савез Срба у Румунији — Филозофски факултет у Нишу, Темишвар (Румунија), 14—16. октобар 2016.

“History of Urban Folk Music Practices in South Slavic Countries”, симпозијум “1st Symposium of the ICTM Study Group on Musics of the Slavic World”, ICTM Study Group on Musics of the Slavic World — University of Ljubljana, Department of Musicology at the Faculty of Arts — Scientific Research Center of the Slovenian Academy of Sciences and Arts, Institute of Ethnomusicology — Foundation Imago Sloveniae — Cultural and Ethnomusicological Society Folk Slovenia, Љубљана (Словенија), 13—16. октобар 2016.

“Field Research of Musicscape: *Starogradska Muzika* in Skadarlija”, симпозијум “14th SIBE Conference: Itineraries, Places and Contexts”, Sociedad de Etnomusicología, Мадрид (Шпанија), 19—22. октобар 2016.

“City Sonic Ecology: Urban Soundscapes of Bern, Ljubljana and Belgrade” (округли сто, учесник), симпозијум “20th Quinquennial Congress”, International Musicological Society — Tokyo University of the Arts, Токио (Јапан), 19—23. март 2017.

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. Д.Н. ЛОЗАНКА ПЕЙЧЕВА, ИЕФЕМ, БАН

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД „ИСТОРИЈСКИ АСПЕКТИ И САВРЕМЕНЕ ПРАКСЕ ИЗВОЂЕЊА СТАРОГРАДСКЕ МУЗИКЕ У БЕОГРАДУ“

НА МАРИЈА ДУМНИЧ, ДОКТОРАНТ КЪМ УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ, ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ, КАТЕДРА ЗА ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈУ

С НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ ПРОФ. Д-Р МИРЈНА ЗАКИЋ

Дисертационниот труд на Марија Думнић истражува важно, интересно и малку проучвано явление: старата градска музика во Белград. Докторантот проблематизира обектот си многостранно, дијахронно и синхронно, како очертава неговите исторически аспекти и современи практики.

Истражувањето е структурирано во вовед, четири глави, заклучение и приложения. Во воведот јасно се изложени целта, истражувачките подходи и хронолошката рамка на истражувањето; представена е неговата структура; обоснована е мотивацијата на авторот да се насочи кон темата. Следващият дел содржи теоретико-методолошката рамка на истражувањето: прецизно се изведени координатите на неговото разбирање во етномузикологијата и во науката за истражување на популарната музика (popular music studies). Трета глава детално разгледа староградската музика во неколку аспекти: специфика на содржанието се во понятието явление, географски и хронолошески аспекти. Следващата част на дисертацијата открива развојните процеси при староградската музика во Белград и предлага оригинална реконструкција и типологизација на изведувачките контексти, процеси и фигури (кафански и салонни прояви, представяне во радиото, професионализација на музикантите, институционализација на оркестрите, ролята на композиторите на „лека музика“ и др.). Пета глава исчерпателно осветлува современи аспекти на староградската музика. Таа е базирана на лични теренни проучувања на Думнич во просторствата на градските кафани во Скадарлија и на концертни сцени, како и на истражувања на звукови и писмени сведетелства (записи, дискографски материали, нотни репертоари). При систематизацијата и анализата на собраните материали е изведен како интерпретативен клуч концептот за носталгијата. Заклучението предлага одговори на поставените во воведот и изложението прашања и хипотези, обобшчава истражувачките резултати и предлага прогнози за развојето на жанрот староградска музика.

Дисертационниот труд на Марија Думнич впечатлува како со сериозниот си обем (487 страници), така и со притежаните од него високи научни квалитета. Един од основните приноси на истражувањето е изборот на значаен истражувачки проблем, којто кон моментот е сè уште малку

проучен – староградската музикална практика в Сърбия през XX век като историческа реконструкция, медийна археология и улавяне на съвременните динамики и процеси. Дисертацията въвежда в научно обръщение нови и неизвестни данни за староградската музика, изгражда оригинално научно познание за нея – достоверно и систематично. Прочитите на изследваните явления са направени с теоретична дълбочина и аналитичност, като са приложени актуални и адекватни методи и подходи (етнографски, етномузикологически, дискографски, исторически и т.н.). Впечатлява широката библиографска осведоменост на докторанта: изследването е снабдено с внушителна по обем литература на няколко езика (посочени са повече от 450 заглавия на научни публикации). Освен теоретични достойнства, трудът притежава завидна приложимост: информацията и идеите в него могат да обогатят различни практики, свързани с културната памет, наследството, медиите, образованието.

Имам отлични лични впечатления от работата на Мария Думнич. Въпреки че е млад изследовател, тя притежава основните качества на професионалния учен: любопитство, отворено съзнание, кураж да се навлиза в нови територии, систематичност в мисленето, трудолюбие, търпение и последователност, способност за продължителна работа, концертрирана върху един проблем.

Имам и един въпрос към докторантката: може ли да посочи някои сходства в характеристиките и развитието на сродни на изследвания от нея феномен в съседни балкански страни?

Трудът притежава всички достойнства, за да бъде оценен като отличен, а въз основа на успешната негова защита, авторката му Мария Думнич да придобие научната степен „доктор“.

2 септември 2016

Проф. дн Лозанка Пейчева